

Natuurbeschermingscommissie

Niko Buiten

Naar een nieuwe zomer in de Houtrakkerbeemden

Op 31 oktober 1996 vindt in de Stadskweektuin van Haarlem op initiatief van de Stichting Zuid-Kennemerland Natuurlijk (SZKN) een bijeenkomst plaats om te spreken over onze visie op de inrichting en het beheer van de Houtrakkerbeemden, waar afgelopen voorjaar en zomer naast het vele moois dat er is gebeurd ook zo veel mis ging (zie Fitis (32)2). Deelnemers aan de bijeenkomst zijn inventariseranten en mensen die het gebied regelmatig bezocht hebben. Gesproken wordt over het "Plan Houtrakpolder" dat Grontmij voor het natuurontwikkelingsproject geschreven heeft en over de ideeën die aanwezigen naar voren brengen. Zoals te verwachten viel lopen de ideeën over de inrichting en het beheer van de Houtrakkerbeemden nogal uiteen. De een ziet er een mooi moerasgebied in dat fungeert als verbindingzone tussen de natte gebieden in Noord- en Zuid-Holland; de ander wil graag de broedende Kluten, plevieren en Visdieven in de Houtrakkerbeemden behouden zien. Iedereen kan zich echter wel vinden in de gedachte dat het gebied eigenlijk te klein is en dat het geïntegreerd moet worden met andere delen van de Houtrakpolder.

Frans de Boer komt met een heel mooi en aansprekend plan. In het kort komt het hier op neer: Daar Staatsbosbeheer (SBB), vanaf december 1996 de eigenaar en beheerder van het natuurontwikkelingsgebied, door gebrek aan geld en mensen het gebied beslist niet kan beheren en dit ook opgaat voor het Recreatieschap Spaarnwoude, moet de oplossing gezocht worden in zelfbeheer (zie ook Fitis (32)4). Er zou gedacht kunnen worden aan een stichting (analoog aan de Stichting De Bovenlanden te Aalsmeer) waaraan SBB het gebied zou moeten verpachten. Omdat er allerlei haken en ogen aan het idee zitten wordt besloten dat de zaak door drie personen, te weten Frans de Boer, Dirk Tanger en ondergetekende, zal worden verkend en voorbereid. Zij zullen een nieuwe bijeenkomst beleggen wanneer de tijd daarvoor rijp is.

Op 28 november 1996 spreken wij op Elswout uitvoerig met twee vertegenwoordigers van SBB. Naast de grote idee van zelfbeheer komen in dit gesprek ook allerlei kleinere zaken aan de orde. Doordat er naderhand misverstanden ontstaan over de inhoud van het begrip 'zelfbeheer' kan ik

daar op dit moment weinig over schrijven. Duidelijk is wel dat SBB opstaat voor enige aanbidding van SZKN om beheerswerk uit te voeren. Omdat SBB stelt geen middelen te hebben voor arbeidsintensief kleinschalig beheer lijkt ondermeer hier een gat te zijn waar SZKN in kan springen. Dan gaat het nog om de vorm en de inhoud; en de wil en de mogelijkheden van SZKN natuurlijk.

Naar aanleiding van de ontwikkelingen in de Houtrakkerbeemden-West afgelopen voorjaar en zomer (foeragerende en broedende steltlopers) heeft men besloten na de waterinlaat in september 1996 (om te zien wat er gebeurt) geen water meer het westelijk gebied in te voeren. Afhankelijk van het weer zullen er in 1997 slikranden en slikeilandjes voor steltlopers droogvallen om te nestelen en te foerageren. Na verloop van jaren moet in het westelijk gebied een brakwaterveenmoeras (er is zilte kwel) en in het oostelijk gebied een laagveenmoeras (met in beide gebieden op de hogere delen vorming van ruigte, struweel en bos) ontstaan voor moeras- en watervogels. SBB heeft geen geld voor extraatjes. Desondanks wil SBB proberen bij de uitbreiding van het westelijk deelgebied in noordelijke richting een oeverwaluwand te realiseren. Daarmee gaat een wens van één van ons in vervulling.

Verder heeft SBB het verzoek aan SZKN te komen tot een geregeld overleg over alle SBB-terreinen in de regio en ziet het voor SZKN een functie weggelegd waar het gaat om te komen tot een heroverweging met betrekking tot de keuze voor het ecologische landbouwbedrijf in het gebied. Beide kwesties worden aan het bestuur van SZKN voorgelegd. Op 27 maart 1997 laat SZKN weten zich voorlopig te willen beperken tot een overleg over de Houtrakkerbeemden alleen en niet van plan te zijn zich in te zetten voor omvorming van akkerland, dat in gebruik is bij het ecologische rundveebedrijf 'Koningshoeve', naar moerasontwikkeling. Bovendien verzoekt SZKN SBB maatregelen te treffen die de ongewenste toegankelijkheid van het gebied voor honden en recreanten tegengaan.

Hoewel we van onze hooggestemde idealen van zelfbeheer nog niets hebben weten te verwezenlijken (dat mag je ook niet verwachten van een oriënterend gesprek) hebben we wel wat bereikt. Met het perfecte overleg is een solide basis voor de toekomst gelegd.

De komende tijd begint er veel onderzoek in de Houtrakkerbeemden. Daaruit blijkt de betrokkenheid van mensen: er worden broedvogels geïnventariseerd, de integrale gebiedstelling gaan door, met de Vlinderstichting is

een monitoringroute voor dagvlinders uitgezet, leden van de Koninklijke Nederlandse Natuurhistorische Vereniging afdeling Haarlem en omstreken inventariseren planten, de Noord-Hollandse Zoogdierstudiegroep NOZOS denkt na over een zoogdieronderzoek in het gebied en de plantenwerkgroep van de Vereniging behoud de Hekslootpolder organiseert samen met de Stichting Floristisch Onderzoek Nederland FLORON een excursies in het gebied om meteen een bijdrage te leveren aan de planteninventarisatie. Daarnaast kijken er vogelaars met het Logboek Houtrakkerbeemden onder de arm op de bruggetjes reikhalzend uit naar de steltlopers die het gebied deze lente en zomer aandoen. En wie weet ben jij de volgende die meetelt.